

***S nelegálními drogami má v Česku zkušenost třetina populace.
Problém však představují i ty legální***

Klecany - Výzkumy dlouhodobě ukazují, že s nějakou nelegální drogou má v Česku alespoň jednu zkušenost přibližně třetina dospělé populace. Nejčastěji se jedná o konopné drogy, 5 % populace má zkušenost s halucinogeny či extází, 3 % pak s pervitinem, 1–2 % s heroinem či kokainem. Pokud jde o tzv. vysoce rizikové užívání drog (tedy intenzivní, dlouhodobě a/nebo injekční), je v populaci odhadováno přibližně 47 000 problémových uživatelů opiátů a pervitinu a přibližně 125 000 kuřáků konopných drog, kteří jsou ve vysokém riziku vzniku problémů souvisejících s užíváním konopí včetně závislosti. Na problematiku má upozornit Mezinárodní den boje proti drogám a nezákonnému obchodování s nimi, který každoročně připadá na 26. června.

Nízká míra smrtelných předávkování i výskytu HIV

Pokud jde o léčbu závislostí, data svědčí také výrazně v neprospěch drog legálních. „V posledním roce se v psychiatrických ambulancích léčilo cca 21 000 lidí, kteří mají problém s alkoholem a cca 3 000 – 4 000 lidí, kteří mají problém s opiáty (včetně substituční léčby), jsou závislí pervitinu (3 500), na více látkách současně (3 500) a na konopných drogách (1500). V pobytové psychiatrické léčbě bylo cca 9 000 lidí, kteří mají problém s alkoholem a cca 5 000 lidí, kteří mají problém s pervitinem, opiáty nebo jsou závislí na více látkách současně,“ vypočítává Mgr.Barbora Orlíková z Národního ústavu duševního zdraví. Údaje o využití psychiatrické péče jsou k dispozici díky registrům Ústavu zdravotnických informací a statistiky a údaje o užívání návykových látek v populaci z Výroční zprávy o stavu ve věcech drog, kterou každoročně vydává Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti.

ČR je typická vysokou mírou zneužívání pervitinu, který se v jiných zemích neužívá v takovém rozsahu jako u nás. Dobrou zprávou je, že je u nás nízká míra smrtelných předávkování a onemocnění HIV a hepatitidou typu C, což jsou nejčastější infekční onemocnění spojená s užíváním drog. „Také míra promořenosti HIV je jak v Evropě, tak v USA na výrazně vyšší úrovni než u nás. V ČR navíc existuje velmi dobrá síť služeb "harm reduction", (snižování rizik), díky níž se daří udržet nízkou míru předávkování na nelegální drogy a nízkou míru promořenosti uvedenými infekčními chorobami,“ vysvětluje magistra Orlíková.

Drogy berou nejčastěji muži ve věku do 34 let

Pozitivní je, že od r. 2011 výrazně klesá počet šestnáctiletých, kteří mají zkušenost s návykovými látkami, a to legálními i nelegálními. Jedinou výjimkou je kokain, u něž je patrný mírný vzestup, přesto se však v Česku se závislostí na této látce léčí pouze pár desítek lidí, což je ve srovnání se zahraničím velmi příznivé. Česko však bohužel stále patří mezi země s vysokým počtem dospívajících s opakovanými zkušenostmi s alkoholem. Zároveň se u dospívajících zvyšuje množství času, které tráví na internetu, i zde tedy hrozí riziko vzniku závislostního chování. To vyplývá z Evropské školní studie o alkoholu a drogách, na níž se Národní ústav duševního zdraví významně podílí.

Mezi dospělými pak přibývá problémových uživatelů pervitinu a zvyšuje se i míra zneužívání opioidních léčiv. Na druhou stranu se však snižuje počet uživatelů heroinu. Nejvyšší výskyt užívání drog je mezi mladými dospělými do 34 let věku, častěji mezi muži. Jediná kategorie, kde vedou ženy, je užívání psychoaktivních léků – zejména léků na uklidnění a na spaní.

Větší společenské a zdravotní dopady má alkohol

Problematika nelegálních drog je oproti problematice závislosti na tabáku nebo alkoholu tradičně více medializována, závislost na legálních látkách má však větší společenské i zdravotní dopady a náklady. Jak velký problém tedy představují nelegální drogy v porovnání s těmi legálními? „Dá se to shrnout tak, že v ČR je cca 2,5 milionu denních

kuřáků, cca 900 000 lidí, kteří zneužívají psychoaktivní léky (tj. získávají je bez předpisu, případně jich berou více než je doporučení lékaře, přestože je měli původně předepsané). Dále je tu zhruba 1,6 milionu lidí, kteří rizikově pijí alkohol, z nichž je cca 900 000 ve vysokém riziku problémů spojených s alkoholem včetně závislosti. Asi 600 000 lidí pije alkohol denně a asi 100 000 lidí pije denně nadměrné dávky alkoholu (tedy 5 a více alkoholických nápojů denně). Smrtelných předávkování na nelegální drogy je v ČR ročně cca 30-40, smrtelných intoxikací alkoholem je cca 400 ročně. Národní ústav duševního zdraví ve spolupráci s dalšími institucemi proto realizuje řadu výzkumů a dalších aktivit, které pomáhají na tuto problematiku upozorňovat a také ji řešit,“ uzavírá magistra Orlíková z Národního ústavu duševního zdraví.